

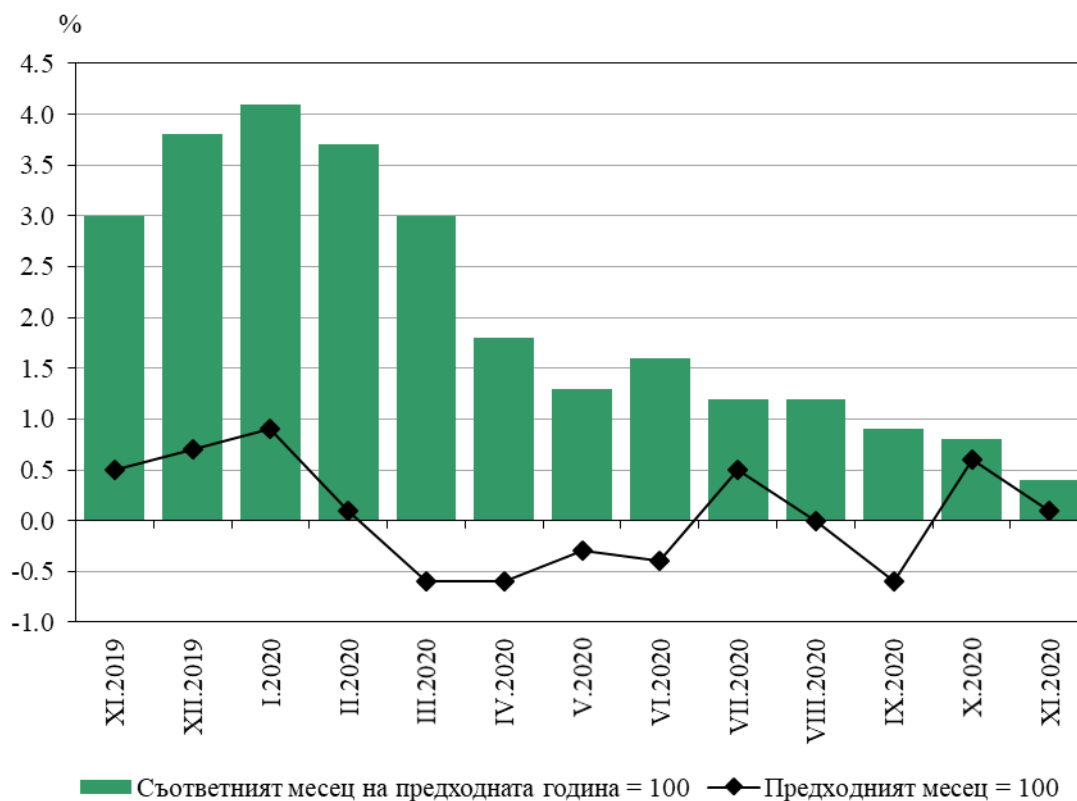
ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА НОЕМВРИ 2020 ГОДИНА

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени за ноември 2020 г. спрямо октомври 2020 г. е 100.1%, т.е. месечната инфлация е 0.1%. Инфлацията от началото на годината (ноември 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е минус 0.4%, а годишната инфлация за ноември 2020 г. спрямо ноември 2019 г. е 0.4% (фиг. 1, табл. 1 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода декември 2019 - ноември 2020 г. спрямо периода декември 2018 - ноември 2019 г. е 2.0%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През ноември 2020 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.2%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - цените остават на равнището от миналия месец;
- облекло и обувки - намаление с 1.0%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.4%;

- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.2%;
- здравеопазване - цените остават на равнището от миналия месец;
- транспорт - увеличение с 0.2%;
- съобщения - увеличение с 0.1%;
- развлечения и култура - увеличение с 0.1%;
- образование - цените остават на равнището от миналия месец;
- ресторанти и хотели - цените остават на равнището от миналия месец;
- разнообразни стоки и услуги - намаление с 0.3%.

През ноември 2020 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: бял хляб - с 0.5%, типов и ръжен хляб - с 0.6%, макаронени изделия - с 1.3%, месо от едър рогат добитък - с 0.4%, свинско месо - с 0.2%, трайни колбаси - с 0.4%, мляно месо (кайма) - с 0.2%, пълномаслено прясно мляко - с 0.4%, кисели млека - с 1.0%, сирене - с 0.7%, кашкавал - с 1.0%, извара - с 2.1%, яйца - с 1.8%, олио - с 3.2%, домати - със 7.6%, краставици - с 20.4%, зрял чесън - с 2.8%, зелен лук и праз - с 1.1%, маслини - с 1.2%, гъби - с 0.5%, картофи - с 0.1%, захар - с 0.9%, шоколад и шоколадови изделия - с 0.5%, оцет - с 3.1%, чай - с 0.1%, ракии - с 0.2%, бира - с 0.2%, и други.

През ноември 2020 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 2.3%, брашно - с 0.2%, хляб „Добруджа“ - с 1.2%, месо от домашни птици - с 1.6%, малотрайни колбаси - с 0.3%, нискомаслено прясно мляко - с 0.1%, масло - с 0.4%, маргарин - с 2.9%, ябълки - с 6.0%, цитрусови и южни плодове - с 11.2%, зеле - със 17.5%, зрял лук - с 1.5%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 3.2%, листни зеленчуци - с 2.4%, зрял боб - с 1.0%, леща - с 0.6%, кафе - с 0.6%, минерална вода - с 1.7%, газирани напитки - с 0.5%, плодови сокове - с 0.1%, вина - с 0.4%, и други.

През ноември 2020 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: централно газоснабдяване - с 6.6%, газообразни горива за битови нужди - с 0.6%, топлинна енергия за отопление - с 11.4%, прахове за пране - с 1.9%, хладилници - с 0.3%, препарати за почистване на съдове - с 0.1%, гуми за автомобили и велосипеди - с 0.4%, дизелово гориво - с 0.3%, автомобилен бензин А95Н - с 0.3%, автомобилен бензин А100Н - с 0.5%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 2.3%, метан за ЛТС - с 0.9%, седмични вестници - с 0.5%, услуги по обществено хранене - с 0.1%, банкови услуги и такси - с 0.2%, разходи за погребения - с 1.3%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: облекло и обувки - съответно с 0.7 и 1.4%, дърва за отопление - с 0.9%, други почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 2.8%, автомобили втора употреба - с 0.4%, телевизори - с 3.0%, таблетки и лаптопи - съответно с 1.7 и 0.1%, кина и театри - с 0.3%, услуги по краткосрочно настаняване - с 1.8%, продукти за лична хигиена - с 0.3%, козметични продукти - с 1.3%, автомобилни застраховки - с 2.1%, и други.

През ноември 2020 г. цените на лекарствените продукти са се намалили с 0.1%. Цените на лекарските и стоматологичните услуги остават на равнището от предходния месец, а цените на извънболничните медицински услуги (рентгенови снимки и лабораторни изследвания на кръв) са се увеличили с 0.7%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени за ноември 2020 г. спрямо октомври 2020 г. е 100.0%, т.е. месечната инфлация е 0.0%. Инфлацията от началото на годината (ноември 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е минус 0.5%, а годишната инфлация за ноември 2020 г. спрямо ноември 2019 г. е 0.3% (табл. 2 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода декември 2019 - ноември 2020 г. спрямо периода декември 2018 - ноември 2019 г. е 1.5%.

Според ХИПЦ през ноември 2020 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.2%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - цените остават на равнището от миналия месец;
- облекло и обувки - намаление с 0.7%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 0.3%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.2%;
- здравеопазване - цените остават на равнището от миналия месец;
- транспорт - цените остават на равнището от миналия месец;
- съобщения - увеличение с 0.1%;
- развлечения и култура - цените остават на равнището от миналия месец;
- образование - цените остават на равнището от миналия месец;
- ресторанти и хотели - намаление с 0.5%;
- разнообразни стоки и услуги - намаление с 0.1%.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Индексът на цените за малката кошница за ноември 2020 г. спрямо октомври 2020 г. е 100.1%, а от началото на годината (ноември 2020 г. спрямо декември 2019 г.) е 101.9% (табл. 3 от приложението).

През ноември 2020 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - увеличение с 0.4%;
- нехранителни стоки - намаление с 0.4%;
- услуги - увеличение с 0.2%.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени с **натрупване от началото на годината** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени в условията на кризата COVID-19

Националният ИПЦ, ХИПЦ и ИЦМК за ноември 2020 г. бяха произведени съгласно Методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с COVID-19, следвайки следните принципи:

- фиксирани статистически тегла, използвани при изчислението на индексите;
- производство на всички индекси съгласно класификацията ЕКОИКОП (Европейска класификация на индивидуалното потребление по цели);
- минимизиране на броя на импутираните цени и подиндекси, когато това е възможно;
- оценка на липсващите наблюдения на цените чрез прилагане на методи за импутиране.

Процентът на липсващите наблюдения на цените за ноември 2020 г. е 1%, разпределен по разделите на ЕКОИКОП, както следва:

(Проценти)

Потребителски групи	Липсващи наблюдения на цените
00 Общ ИПЦ/ХИПЦ	1
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	1
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	0
03 Облекло и обувки	1
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	2
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2
06 Здравеопазване	3
07 Транспорт	2
08 Съобщения	1
09 Развлечения и култура	3
10 Образование	0
11 Ресторанти и хотели	1
12 Разнообразни стоки и услуги	1

Оценката на липсващите наблюдения на цените беше извършена чрез препоръчаните от Евростат и съгласувани с държавите членки методи за импутиране:

- с индекса на най-близкия агрегат (подиндекс) в йерархичната структура на индекса (на ниво продукт, базирайки се на наличните цени за същия продукт) - за липсващите наблюдения на цените на продукти, които са налични на пазара;
- чрез коригиране на цената от предходния месец със сезонен фактор (*carry forward with a seasonal correction factor*) - за сезонни продукти, които не са налични на пазара (пътнически въздушен транспорт);
- пренасяне на последните наблюдавани цени (*carry forward the last observed prices*) - в отделни специфични случаи за продукти, за които се счита, че цените им ще останат същите (непроменени), след като ситуацията се върне към нормалното си състояние.

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за ноември 2020 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла 2019	XI.2020		
		предходният месец = 100	декември 2019 = 100	съответният месец от предходната година = 100
00 Общ ИИЦ	100.000	100.1	99.6	100.4
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	30.093	100.2	102.1	102.9
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	5.134	100.0	100.6	100.7
03 Облекло и обувки	3.995	99.0	96.8	95.7
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	16.866	100.4	100.8	100.7
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	4.572	100.2	100.9	101.3
06 Здравеопазване	7.777	100.0	101.9	102.0
07 Транспорт	9.621	100.2	89.5	90.5
08 Съобщения	5.204	100.1	99.9	99.8
09 Развлечения и култура	5.973	100.1	92.4	99.3
10 Образование	0.404	100.0	104.9	104.9
11 Ресторанти и хотели	5.872	100.0	102.9	103.5
12 Разнообразни стоки и услуги	4.489	99.7	101.5	101.0
Хранителни стоки	31.390	100.2	102.1	102.9
Нехранителни стоки	34.512	99.9	97.1	96.9
Обществено хранене	5.374	100.1	103.8	104.3
Услуги	28.724	100.3	99.2	101.0

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за ноември 2020 година

Потребителски групи	Тегла 2018	XI.2020			
		2015 = 100	предходният месец = 100	декември 2019 = 100	съответният месец от предходната година = 100
	%	%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	105.89	100.0	99.5	100.3
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	227.072	115.81	100.2	102.2	102.8
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	63.136	110.63	100.0	100.9	101.0
03 Облекло и обувки	36.509	97.88	99.3	97.5	96.6
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	106.234	111.92	100.3	101.0	100.9
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	60.703	101.47	100.2	100.6	101.1
06 Здравеопазване	74.227	104.81	100.0	101.8	101.9
07 Транспорт	148.685	89.92	100.0	91.7	93.7
08 Съобщения	54.222	91.15	100.1	100.0	99.8
09 Развлечения и култура	73.727	101.73	100.0	96.4	100.4
10 Образование	15.056	120.39	100.0	104.8	104.8
11 Ресторанти и хотели	84.742	116.99	99.5	100.0	100.9
12 Разнообразни стоки и услуги	55.687	113.34	99.9	103.7	103.4

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за ноември 2020 година**

Потребителски групи	Тегла 2019	(Проценти)
		XI.2020 предходният месец = 100
Общ ИЦМК	100.000	100.1
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.396	100.4
Облекло и обувки	3.564	99.2
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	27.199	99.9
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2.563	99.9
Здравеопазване	11.080	99.9
Транспорт	1.399	100.2
Съобщения	0.295	100.0
Развлечения и култура	0.492	99.9
Разнообразни стоки и услуги	4.013	100.3
Хранителни стоки	49.396	100.4
Нехранителни стоки	28.454	99.6
Услуги	22.150	100.2